

הקדמת הספר מנכד המחבר

[ימים הראשונים בליאזני]

אמרתי להציע לפני המעיינים מהות הספר ומהות המחברו לזכרון לדור אחרון, אא"ז ז"ל המחבר היה מגדולי תלמידי אדמו"ר הזקן מהרש"ז זי"ע בעל התניא והש"ע וסיפר לי זקן אחד אופן והסיבה איך נתקרב אא"ז ז"ל לאדמו"ר מהרש"ז זי"ע, והיא כי בזמן שנתפרסם ברייסיין אדמו"ר מהרש"ז להיות לרב להחסידיים, וידוע כי אז היה מחלוקת רבה על הרב והחסידיים מן המתנגדים להם בחשבם כי הם החסידיים הם מכת ש"צ ימ"ש, ונחלקו האנשים לשני כיתות.

ועיר מושב הרב הי' מקודם בעיר לאזני פלך וויטעבסק, (הרב בתחילה לא נתרצה להיקרא בשם רב לחסידיים⁵ רק נתרצה להיקרא בשם מורה הוראה בעיר זו⁶, והשכירות לו הי' א- - רו"כ וחצי לשבוע⁷, והגם שהי' שם רב מורה הוראה מקודם⁸ עכ"ז הי' הרב מהרש"ז מקפיד על שלא שאלו ממנו השאלות, וכשאירע איזה שאלה אצל בעה"ב היה כל אחד רוצה להיות השליח לשאול בכדי שעי"ז ידבר ויתראה עם הרב זי"ע עד שהיו מטילים גורל מי ילך, ורק הותנה עמו בשבת שמברכין החודש יגיד דברי חסידות להבע"ב והנוסעים מהאורחים⁹, ואנשי העיר התחייבו ליתן לו נוסף על שכירות הנזכרים עוד קמח דגן כמה

5. ידוע שאדמו"ר הזקן סירב בראשונה לקבל על עצמו עול הנשיאות, ראה 'בית רבי' ח"א פרק ט.

6. ראה גם בהערה הבאה, שאדמו"ר הזקן מעיד בעצמו שבליאזני שימש הן כמגיד והן כרב מורה הוראה [ואולי מכאן נובע התואר "רב", שהתקבל בפי כל העולם, ע"ש שהשולחן ערוך שלו מכונה "שולחן ערוך הרב", ואף בפי חסידי חב"ד בדור הראשון, כמו למשל בשנת תקנ"ז (על פי רשימות הרי"י קעלער ב'כרם חב"ד' ח"ד בסופו) "דברים שדיבר הרב עם בנו", או "מה שאמר הרב אדמו"ר שיחי' בשבת מברכין" "או: "בשנת תקסח חתונה נכדת הרב בת הרב מוהר"ד שי", או: "חתונה בן הרב שי". או שבמקום הלשון "כתי"ק אדמו"ר נ"ע" שב'תורה אור' הי' במקורו בכת"י "כי"ק הרב שיחי". וכהנה רבות].

7. השווה דברי אדמו"ר הזקן שכתב בכתב-יד קדשו לחוקריו על משרתו ופרנסתו בעת היותו בליאזני (כרם חב"ד עמ' 49): "עיקר פרנסתי מקופעצסטווע [=מסחר תגרות] שאני משלם גילדע בסורעז ואשתי סוחרת בכל מיני תבואה בשוק שבעיר וגם משאר מקומות וגם יש לה בית בשוק ומחזקת שם שיינקר מוכר י"ש ושכר ושאר משקים ומלח ושבולת שועל ו[שאר] ד[ברים] ויש לנו מזה הכנסה כמה רובל לשבוע כפי אשר יתן ה' וגם יש לי הכנסה קבועה מקופת הקהל דליאזניע ג"כ כמה רובל לשבוע כנהוג בכל עיירות לפרנס המגיד שלהם והמורה להם איסור והיתר וכל הנ"ל מספיק לי על הוצאות קבועות כל לאזנע היא עיר קטנה והכל בזול שם ובהמות ולחב הרבה ולכן אני דר שם ולא בעיר גדולה".

8. במשך תקופת רבינו בליאזני היו שם המו"ץ מוה"ר אליעזר ומוה"ר שמעון ב"ר נפתלי. ראה אודותם בהערות לשו"ת הצ"צ אבן העזר סי' תכב (במהדורת קה"ת תשנ"ה, אעה"ז, כך ב עמ' 152). ראה גם המקורות המצוינים בספר המפתחות לשו"ת צ"צ עמ' ק"ע.

9. כידוע שבעת שאדמו"ר הזקן התגורר בליאזני, דרש חסידות רק בשבת מברכים, ורק אחר כך אחרי המאסר, כשעבר לליאדי, התחיל לדרוש לעתים תכופות יותר, כמעט מדי שבת בשבתה. ראה על כך ב"תקנות ליאזני" הידועות (אגרות קודש אדמו"ר הזקן' סי' כג, כד כח).

שיצטרך בכל שבוע ושבוע. וכה נמשך לערך שנה או קצת יותר ואח"כ ע"י שנתרבו הנוסעים והחסידים לא הספיק לו הזמן להתעסק בהוראת ושאלות מחמת טרדת החסידים, כן סיפר לי זקן אחד מעיר הזאת).

[רבי חיים אבי המחבר, שביקר אצל אדמו"ר הזקן]

והנה אבי המחבר הזה הי' שמו ר' חיים האיש הי' עשיר מחזיק פאסעסיע וגם למדן וירא שמים, ומקום דירתו בעיר דובראוונע פלך וויטעבסק, ולו שלושה בנים לומדים ויראי אלקים, שם הבכור הוא ישראל שהוא המחבר ספר זה, היינו שהניח אחריו כתבי קודש אלו, ואחרי הרעש והמחלוקת בין שני הכיתות הנ"ל החסידים והמתנגדים, עי"ז אמר הק' חיים לבניו כי מהראוי לנסוע לראות מהות הרב ולנסותו, וישיבו לו בניו שהוא יסע למקום מחנות הרב זי"ע, והוא לא רחוק ממחנם רק ערך חמשה פרסאות, ויבא לשם ויעמוד הסוסים נגד בית הרב וילך הביתה.

והרב היה אז עדיין מתפלל שחרית, והר"ח המתין בהחדר שלפני חדר הרב, וילך אנה ואנה בתוך החדר וכאשר גמר הרב תפילתו ושמע קול איש מתהלך בחדר החיצון פתח הדלת ומחדרו וישאל להר"ח מה תבקשו, השיב לו הר"ח בזה"ל, העולם אומרים עליכם שאתם מכת ש"צ מסית, ולזאת באתי להתווכח עמכם, השיב לו הרב הלא אמרו רז"ל¹⁰ אבל אפיקורס ישראל כל שכן דפקר טפי, ולא הי' לו להר"ח מה להשיב על זה, ויצא לחוץ ויסע לעירו. ובבואו, שאלו לו בניו מה היה שם וסיפר להם, ויאמרו לו, אם כן גם כעת לא ידענו מאומה, השיב להם אביהם א"כ תסעו אתם יסע בני ישראל ויען בנו ישראל ניסע אני ואתה יחדיו.

["כל ישראל צריך לאזור בחגורה"]

ויסעו עוד הפעם יחדיו ויביאו שמה ויעמדו נוכח בית הרב ויכנסו להבית כמקודם, והרב גם אז הי' מתפלל עוד, וימתינו עד גמר תפילת הרב וסמוך לגמר תפילתו כאשר שמע הרב בחדרו קול אנשים מתהלכים בחדר החיצון פתח הדלת, וירא אותם, וישאל להם מה תבקשו לאמר, ולא השיב הר' חיים כלל, ויאמר בנו ישראל אנחנו מבקשים כי כ"ת יאמר לנו דבר מה, וילך לו הרב לחדרו ויסר מעליו הטלית והתפילין ויצא אליהם וישב על כסא ויאמר להם בזה"ל, כל איש ישראל צריך לאזור בחגורה בעת התפילה¹¹, וגם למעלה ברוחניות נאמר אזור ישראל בגבורה, שיש שם חגורה והתחיל להבינם ענין

10. סנהדרין לח, ב.

11. מעניין לציין למבואר בספר 'ברכת אברהם' - לחם ערב' להרב ר' אברהם צבי מברודנא (מחסידי קאפוסט בסוף ימיו עלה לירושלים) עמ' כה מביא: "וזה כמה ראיתי באיזה ספר בשם האדמו"ר [בעל התניא] בעל השו"ע דבר נעים ונחמד על הש"ס שבת (י, ב) מתקיף לה רב ששת טריחותא למוסר המיינה, ועוד ליקו הכי ולצילי משום הכון לקראת אלו קיך ישראל, וכתבו התוס' ע"ז, ולא חש לשנויא קושיא קמייתא.

החגורה ומה צורך לזה, וכאשר גמר מאמרו ויצאו ממנו, הסכימו ביניהם כי הר' ישראל ישאר שם לקחת לקח מפי הרב והר' חיים נסע לעירו ויבחרו אנשים בעלי דיעה וישלחו לעיר הרב לקחת לקח מפיו וללכת בדרכיו ונהנהגתו ולשבת שם, והר"ר ישראל הנ"ל קרבו הרב ביותר עד כי היה מן התלמידים שהי' הרב לומד אתם בכל יום וישב שם בתמידות¹².

[לדרוש מרבי בענינים גשמיים?]

סיפר לנו בנו אא"ז הר"ר שלמה שנתגדל שם אצלו אצל אדמו"ר זי"ע, כי פעם אחד נכנסו תלמידיו אצלו בשעה הקבועה להם ללמוד אתו ומצאו אותו יושב בקפידא ויראו מגשת אליו ועמדו ושתקו, והר' ישראל היה הצעיר ביניהם ויתחיל הרב לטעון בקפידתו על החסידים מדוע נוסעים אליו לדרוש עצות בענינים גשמיים וזה מבטל אותו מתורה ותפילה גם מאין יודע להשיב דברי נביאות לכל אחד ואפילו בימי הנביאים לא הכל שאלו לנביאים מה לעשות בענינים גשמיים רק שאלו שהי' בחיר ה' שאל לשמואל ע"ד האתונות, והאריך בזה כמבואר במכתבו אשר בספר אגה"ק מן התניא ע"ש בסי' כ"ב¹³, וכולם שתקו

ובספר הנ"ל איתא, דבשינויא דהש"ס משום שנאמר הכון משני ב' הקושיות, דלפי סברת רב ששת דאין בזה מצוה להתפלל בחגורה קשה שפיר טריחותא למיסר המיינה, אבל לשינויא דהש"ס דיש בזה מצוה דהכון עפי"ז נחשב שפיר טריחה, דכל דבר שיש בזה מצוה הגם שמצד עצמו הוא דבר קל אבל מצד המצוה הוא כבד כי טבע הגוף להיות חפשי ואינו רוצה לקבל עליו שום עול¹⁴. [יחוס הפירוש לאדמו"ר הזקן בעל התניא בשם ספר עלום, ראיתי גם בספר 'שבילי חיים' (הרב חיים אלעזרי רב בקנטון אוהיי, תש"ז) עמ' 293: "וראיתי פעם באיזה ספר – שאינני זוכר עה את שמו – דבר נפלא מובא בשם אחד מגדולי האדמורים מליבאוויטש (ואולי זה בעל התניא)". אולם בשאר מקורות מיוחס פירוש זה למיגון רחב של מחברים. ב'זבד טוב' (הרב זאב וואלך לייכטר, לבוב תרע"א) מובא הדבר בשם הרה"ק ר"מ מרימנוב וכ"ה בספר 'זקני שארית הפליטה' ובספר 'לקוטי בת לקוטי' על הדף במס' שבת. אולם בספר 'פתחי תורה' (הרב פתחיה הארענבלאס, ווארשא תרצ"ח על מס' שבת שם) מביאו בשם "הרב הקדוש מלובלין". ואילו בספר 'תפארת שמואל' (הרב שמואל הקטן מרינו ניו יורק תרפ"ו) מביאו בשם "אא"ז איש אלוהים קדוש הצ' ר' שמואל קאמניקר". אך בספר 'שדה צופים' על שבת מביא ממה ש"שמעתי בשם כ"ק אדמו"ר מסאטמאר זי"ע"!. ואילו בספר 'דברי אליהו' (הרב אליהו בלייער) עמ' קס"ו מחדש דבר זה מדיליה! אך כנגד זה בספר 'דרך שיחה' עמ' כ' מובא הרעיון בכלל בשם "רבי ישראל סלנטר זצ"ל"!¹⁵].

12. מכאן אנו רואים שלפי מסורה זו בתקופת ליאזני היה אצל אדמו"ר הזקן סדר לימוד שלמד עם תלמידים שעשו שם זמן רב, והדברים מקבילים למבואר בשיחת אדמו"ר הרי"ף מליובאוויטש נ"ע על מערכת לימודים שהיתה בחצר רבינו הזקן לתלמידים הגדולים שהיו מחלוקים ל"חדרים".

13. האגרת משנת תקנ"ג (ראה 'אגרות קודש אדמו"ר הזקן' עמ' נג) שם דברים הידועים: "אהובי אחיי ורעי מאהבה מסותרת תוכחת מגולה לכו נא ונוכחה זכרו ימות עולם בינו שנות דור ודור ההיתה כזאת מימות עולם, ואיה איפוא מצאתם מנהג זה באחד מכל ספרי חכמי ישראל הראשונים והאחרונים להיות מנהג ותיקון לשאול בעצה גשמיות כדת מה לעשות בעניני העולם הגשמי אף לגדולי חכמי ישראל הראשונים כתנאים ואמוראים אשר כל רז לא אנס להו ונהירין להון שבילין דרקיע, כ"א לנביאים ממש אשר היו לפנים בישראל כשמואל הרואה אשר הלך אליו שאול לדרוש ה' על דבר האתונות שנאבדו לאביו, כי באמת כל עניני אדם לבד מדברי תורה וי"ש אינם מושגים רק בנבואה ולא לחכמים לחם כמארז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת

מסמך 1234567

ולא השיבו לו ויען הק' ישראל הלא מצינו בגמ'¹⁴ בית ר"ג שהיו עוסקים בצרכי ציבור והיו קרובים למלכות כו', השיב הרב זי"ע שזהו ענין אחר עוסק בצרכי ציבור כו'. ושוב הביא לו עוד ראיות, ודחה אותם אדמו"ר זי"ע, ולבסוף אמר לו הק' ישראל למה לנו לחפש הרבה, הרי הרמב"ם ז"ל ידוע שעסק ברפואות ובנתינת עצות לבנ"א והי' רופא המלך כמ"ש באגרות הרמב"ם¹⁵, ואלו הי' דבר שאין צורך לא הי' עוסק הרמב"ם בזה, ונגד טענת ביטול תורה כו' הרי אנו רואים כי על כל זה הספיק לו הזמן לחבר חיבורים כאלו אשר אנו רואים, וככליתו זה קם הרב אדמו"ר מכסאו וילך אל ר' ישראל ויכה לו על כתפו בידו ויאמר בזה הלשון מיט מיין ישראל'ן וועל איך מעך ניט אפ-טענען [=עם ישראל שלי, לא אתווכח], והתחיל לשחוק¹⁶. (אמר הכותב נכד המחבר, עיי' במדרש תהלים קפיטל א' על

א"י"ח 1234567
אוצר החכמה

הרב יחזקאל

שמים, ושבעה דברים מכוסים כו' אין אדם יודע במה משתכר כו' ומלכות בית דוד מתי תחזור כו' הנה הושו זה לזה, ומ"ש בישעיה יועץ וחכם חרשים וכן משארז"ל ונהנין ממנו עצה ותושיה, היינו בד"ת הנקרא תושיה כמארז"ל יועץ זה שיודע לעבר שנים ולקבוע חדשים כו' שסוד העיבור קרוי עצה וסוד בלשון תורה כדאיתא בסנהדרין דף פ"ז ע"ש בפרש"י.

ראה גם אגרת הרה"ק הרמ"מ מוויטעסק (אגרות חסידים מארץ ישראל' עמ' 146-147) שבה הוא מעורר את רבינו לקחת עליו את עול ההנהגה: "למה תאמר נסתרת דרכי מה' לפרנס את ישראל לאביהם שבשמים להורות הדך ומי כמוהו מורה בכל מדינתם כי נר מצוה ותורה אור והולך עד נכון היום ואינם צריכים לבניא וחזוה כי לא נביא וחזוה אנכי וזה' אור לו, רק חזק ואמץ בטח בה' ורעה אמונה כי רועה נתנו ה' נה' ה' שואל מעמו כי אם ליראה... משא"כ עזרת הגופים אין בדינו לא משלות רשעים ואף לא אבל כבר הבטחנו כי אין מחסור ליראיו וכן ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב ולך בכוך זה והשעת את ישראל להכיבד עליהם עול תורה ומצות". ואנו רואים שאדמו"ר הזקן סירב מלכתחילה לקבל על עצמו את עול הנשיאות מפני שסירב לטפל בתביעות גשמיות בהאתם לשיטתו שהן שייכות לנביא בלבד. [ודוק, שהרה"ק מוויטעבסק אומר שגם הוא אינו נביא ורואה, וכבר העירו על דבריו הנודעים באגרת הידועה של הרה"ק מוויטעבסק (אגרות חסידים שם עמ' 154) שענה לחסיד שביקש ממנו ברכה לילדים "כי התחת אלוקים אנו היו הי' דבר השם ביד הבעל שם ויגזור אומר ויקם אחד הי' ומהקדומנים לא קם כמוהו ואחריו על עפר מי יקום הגם שכמה גדולי צדיקים בדורנו פה להם וידברו את אשר יבטחו אנכי לא כן עמדי", והרי דברים אלו תואמים את גישת אדמו"ר בעל התניא].

14. סוטה מט, ב.

15. איגרות הרמב"ם (מהדורת שילת) ח"ב עמ' תק"ג.

16. לפי זה הרי מצינו מקור מפורש שאדמו"ר הזקן בעצמו שינה את דעתו לגבי התייחסות לעצות על גשמיות. במקורות אחרים מצינו גישות אחרות בענין זה. ראה 'תורת מנחם' (ח"ב עמ' 107) "אע"פ שרבינו הזקן באגה"ק שולל ההנהגה לשאול בעצה גשמית כדת מה לעשות בעיניני העולם הגשמי משום שזהו"ע ששייך רק לנביאים ממש, הרי חסידים לא התפעלו מזה. והמשיכו לשאל גם בנוגע לעניני גשמיים וכך נהגו גם חסידים גדולים ביותר ולהוסיף שלאחרי שיודעים מ"ש רבינו שמענה של הרבי על עניני גשמיים הוא להיות נביא ממש - חסידים אינם נרתעים, אם יש צורך שהרבי יהי' נביא הוא נביא". ואילו ב'כתבי הרח"א ביחובסקי' (עמ' פ"ד) מבאר שהמפנה ביחסו של אדמו"ר הזקן ביחסו לעצות בגשמיות, קשור לשינויים של "אחרי פטרבורג", ש"קודם פט"ב שאז לא השיב רבינו על גשמיות וכתב האגרת להזהיר על זה ואחר כך אחר פט"ב התחיל בעצמו להשיב על גשמיות וכן נהגו יוצאי חלציו ניניו ונכדיו ויוצאי חלציהם". ויש לציין שבכתבי

פסוק וכל אשר יעשה יצליח מש"ש על ר"א כו'. ועי' בהקדמת פי' המשניות לרמב"ם לס' זרעים בדיבור המתחיל והחלק השני כו' בזה"ל: ולא היה מתחדש אצלם דבר שלא היו שואלים עליו לנביאים בכל עניניהם ולולא זה לא בא שאול לשמואל בעד האבדה כו'. ועי' שו"ע חו"מ סי' צ"ג סעי' א' מש"ש וליעצו עצה ההוגנת לו. ועי' בס' מגן אבות להאדמו"ר מקאפוסט בפ' וירא בד"ה עיניך פקוחות בסעי' ה' מש"ש, ועי' בצוואת הרה"מ דובער ממעזריטש מש"ש לבנו על תלמידו מהרש"ז בעל התניא¹⁷ ואכמ"ל).

המשנה

[אישיותו, עבודתו וגדלותו]

ואחר פטירת מורו אדמו"ר מהרש"ז היה פרנסתו מעסק חנות מסחורת מאנעפאקטורי והי' נוסע בעצמו להעיירות הגדולות לקנות סחורה. וסיפרו לי כי פעם פגע בו זקן אחד ממכיריו שם ושאל ממנו שיפרש לו פירוש פסוק אחד בתהלים שאינו מבין, ופירש לו הפסוק על פי דרך החסידות והעבודה ע"פ חב"ד ושאלו הזקן שיפרש לו לפי זה חיבור יתר הפסוקים מן הקפיטיל ופי' לו כל הקפיטיל וסיים בדבריו, שאנחנו תלמידי האדמו"ר אין יודעים פירוש אחר בכל התנ"ך, כי לפי פשוטו אין מובן פירושם ולא חיבור הפסוקים.

וגם אני הכותב שמעתי מאיש אחד, כי פעם נסע אדמו"ר בעל הצ"צ החדש דרך עיר מגורו של הר"ב [ר' בי] [ישראל] המהר"ר, ובנסיעתו נטה לבית הר"י והשתעשע אתו כשני שעות ובצאתו משם אמר להעומדים עליו, כי הר"י בקי בספר עץ חיים ופרי ע"ח כמו אנחנו בקפיטיל אשרי יושבי ביתך.

גם שמעתי מאיש אחד במחנינו שפעם אחד ביום ראש השנה הי' בעיר שהר"י התפלל שם לפני העמוד ואחר שגמרו בשאר בתי כנסיות התפילה הלך האיש לשמוע תפילת הר"י ועמד בתפילת מוסף ובהגיעו לפסוק הבן יקיר לי אפרים כו' השליך ראשו לאחוריו עד בין ברכיו ופניו בוערות כלפיד ועיניו בולטות ונוזלות דמעות כמעין ושהה כן לערך קרוב לשעה ושוב התחיל להתפלל הלאה. הכלל אין להאריך בשבח מהות המהר"ר. ובלא זה שמעתי מאדמו"ר זי"ע מהרש"ז מקאפוסט, כי אצל אדמו"ר מהרש"ז בעל התניא כל איש שנכנס אצלו על שעה אחת יצא לחוץ צדיק עם יראה ואהבה, ורק שהיה הנהגה זו רק בהיותו דר בלאזני ששם האירו ממנו בחי' המידות לאלקות משא"כ אח"כ בהיותו דר בעיר לאדי לא הי' כן כי שם האירו ממנו בחי' מוחין כן אמר לי בשם הצ"צ זי"ע¹⁸.

הרח"א ביחובסקי מביא רבות, וכנראה קיבל כך מרבותיו, אדמו"ר לאדי, קאפוסט בברויסק, שלפני פטרבורג השתדל שיתקצו החסידים בעניות ואח"כ שינה את גישתו (שם עמ' סט).

17. זו, וכל המקורות בסוגריים, מהוספת המו"ל, והכוונה למכתבים שנדפסו ב"גניזה החרסנית".

18. השווה לדברי אדמו"ר הרש"ב מליובאוויטש זי"ע ב'תורת שלום' עמ' 26: "עיקר עסק הפנימיות התחיל רק [אחרי שחזר מן המאסר] מפטרבורג, וידוע אצל החסידים וכן האמת דקודם פטרבורג הי' הדא"ח שורף את העולם עס האט גיברענט די וועלט [=זה שרף את העולם] לפי שהי' בחי' מקיף וידוע דטבע המקיף איז

[רבי שלמה בן המחבר]

והכתבים האלו אשר אני מדפיס כעת היו תחת יד בנו מ' שלמה ז"ל שנתגדל אתו עמו בבית האדמו"ר זי"ע והי' ג"כ מפורסם לאיש צדיק בתפילתו ועבודתו והנהגתו כל ימיו שהיה בתפילתו מן שעה ששית בבוקר עד אחר חצות בכריעה אל הכותל.

וארשום מפיו איזה דברים ששמעתי מפיו בהיותו מתגדל אצלו בהיותו כבן י"א שנים - שאל לי פעם א' פירוש מ"ש "דעת ותבונה טובים הודו", ואמרתי לו כפשוטו ואינו מובן, ואמר לי הפירוש כן, דעת ותבונה טובים, כל מה שאנו מבינים בעינינו טוב כולו עלמין זהו רק הודו, פירוש הוד וזיו ממנו ית' הארה¹⁹ בעלמא ובטל לגבי ית' כזיו השמש בשמש.

ושוב שאל לי פירוש מ"ש "שמור וזכור בדיבור אחד כו' לשם ולתפארת ולתהילה", מהו הפירוש "לשם ולתפארת ולתהילה", ופירש לי שהכוונה, שכל ענין זה דשמור וזכור בדיבור אחד, זהו רק בחינת שם ותפארת כו' הארה²⁰ בעלמא כו'.

...עוד דבר קטן ששמעתי מפי א"ז מהר"ש הנ"ל, רמז למ"ש רז"ל²¹ כל המתגאה כאילו עובד ע"ז, ואמר שזה מרומז בפסוק בתהילים במ"ש²² גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל, דהנה גובה זהו ענין אורך מלמעלה למטה, דרוחב זהו מצפון לדרום וזהו ענין שתי וערב, שזהו הע"ז של האומות.

הכ"ד נכדו אשר שמו בקרבו

ישראל יפה בן שניאור זלמן אהרן

ובן אמו חנה פיגא

אז ער ברענט [שזה בוער] כו', לא היה אחד שהי' שומע דא"ח ממנו ונשאר במצבו הקדום, אבל אחרי פעטרבורג נשתנה ולא הי' כן, לפי שאז בביאתו מפעטרבורג התחיל הדא"ח להיות מצד הפנימי דוקא והעיקר מביאתו בפעם הב'... והנה קודם לזה היו חסידים גבוהים ביותר שהיו כלים לקבל אור מבחי' המקיף דוקא והי' הדא"ח מקיף אותם... וידוע הטבע מזה שפועל התלהבות חזקה ביותר. 'בית רבי' ח"א עמ' טז, כתבי הרה"א ביחובסקי עמ' נג, סג.

19. במקור כתוב "הערה" אך לפי הסגנון השגור בתורת החסידות לכאורה צ"ל "הארה".

20. ראה בהערה הקודמת.

21. סוטה ד, ב.

22. משלי ט.

אוצר החכמה
1234567

אוצר החכמה

אוצר החכמה

אוצר החכמה
1234567

אוצר החכמה

ספר

שארית ישראל

הרושים יורים על פי חב"ד ומסתמים יקרים
ע"פ חב"ד

סאת דרב דודס דמארישטא

מהר"ד ישראל הל

אוצר החכמה
1234567אוצר החכמה
1234567

אחד המיוחד מן התלמודים המוכתרים של
ארצות פהרש"י ויע בעל השו"ע והתניא.
נחפסו בחוצות והגדת הרב מ' ישראל
יפה נבד החבר ויל' לזכרה נפשות ולקרבם
לעבודת הש"ת כל אחד לפי מהותו
וסדרותו.

קפא

שנת ה'תש"ד לפ"ה

הדפוס של המסתים וינשטין את פריעמאן קלוש
הלווענדיג ציגלסילאנא.

Typographe W. Ostfeld & Co. Leipzig 1924.

צילום שער הספר שארית ישראל

היכל היחס

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התוכנה
היכל הבעש"ט - כו מאסף למשנת החסידות עמוד מס: 132 הודפס ע"י אוצר החכמה

הרב מרדכי שלמה ברים

כתר שם טוב: אילן היוחסין של צאצאי אור שבעת הימים הבעש"ט מדור השישי (ג)

אוצר החכמה

1234567890

בגליונות כג וכד הבאנו צאצאי הבעש"ט מדור הראשון עד לדור החמישי, בגליון זה אנו מביאים אנו מאמר חדש על דור השישי לבעש"ט. קוראי המאמר עליהם לעיין במאמרים הקודמים להבנת השתלשלות הדורות.

דור שישי

בני ר' ישראל לנדא מדעליטין (ה-95)

182-ו. מרת שרה

בעלה ר' יעקב דכנר-שפירא מדעליטין (ב"ר פינחס יוסף. המשך היחס ראה במאמר הבא אות ז-459)

בני ר' ברוך דרוהוביטשער (ה-96)

183-ו. מרת דבורה רחל

בעלה ר' יצחק ליפסון

בני ר' יוסף דרוהוביטשער וזוגתו מרת פייגא (ה-97)

184-ו. ר' שמאי דרוהוביטשער ממעזיבוז

רב במעזיבוז כ"ו שנה. נפטר כ"ו חשון תרס"ג.

זוגתו מ' מרגלית³ חיה (ב"ר דוב בער ב"ר ישעיה ב"ר ישראל מפיקוב ב"ר לוי יצחק מבארדיטשוב)

185-ו. מרת שיינדל

בעלה ר' משה אברהם צוקרמן מראשקוב (ב"ר שבתי מראשקוב ב"ר שלמה זלמינא ב"ר יוסף ב"ר שבתי מראשקוב בעל הסידור)

186-ו. מרת חנה

1. קובץ 'שפתי צדיקים', קו' ט עמ' סג, במאמרו של ר' יוסף לבון.

2. ב'שם ושארית', עמ' לב, כותב שר' שמאי היה אביו ר' יוסף ולא בנו, ור' יוסף היה אביו של ר' מיכל דרוהוביטשער ולא סבו, אבל בעמ' ס' כותב כפי שהובא כאן, וצ"ב.

3. וב'שם ושארית', עמ' ס, כותב מרגלא.

4. ר' י. מ. ט., 'החסידות' (אלפסי, מהדו' תשנ"ה) עמ' 74, ערך ה-6. 'שם ושארית', עמ' ס, ועמ' קא.

5. 'החסידות' (אלפסי, מהדו' תשנ"ה) ח"א עמ' 223, ערך ד-12. 'שם ושארית' עמ' ס, קובץ 'שפתי צדיקים', ד, עמ' פג. וראה עוד שם שהיה לו בת יחידה בשם גיטל (נישאה לר' שלום הגר ב"ר ברוך מויזניץ. 'החסידות' שם, וב'מאורי

בעלה (בזווגו השני) ר' מנחם מענדיל הגר מדאמיטיש (ב"ר דוד מזאבלטוב)
נולד תקפ"ז. בשנת תר"ח התיישב בדאמיטש פרבר של זבלטוב ובנה לו שם בית
מדרש גדול. נפטר תרנ"ד, ונספד בספר שו"ת הד"ר, ח"ב.

בני ר' אליעזר חיים רבינוביץ מסקאליע וזו' מ' מיטה שרה (ה-102)

אוצר החכמה

187-ו. ר' ברוך פינחס רבינוביץ מסקאליע

נולד כ"ז תמוז תרל"ד. אדמו"ר ביאמפולא. במלחה"ע הא' ברח לוינה. נפטר בוינה
כ"ד אב' תר"פ. מחבר: 'אמרי ברוך', 'דברי ברוך', 'זרע ברוך', 'טל אורות', 'מנחה
חדשה', 'פרפראות לחכמה', 'אנעים זמירות', 'תוספות חיים', 'שער הצלחה'.
זוגתו מרת חיה אדל⁶ (ב"ר אשר ישעיהו מקולבאסוב [חתן ר' אלכסנדר סנדר ב"ר
יצחק אייזיק יחיאל מיכל מקומרנא] ב"ר יחיאל מקולבסוב [חתן ר' אליהו רייך
מריישא] ב"ר אשר ישעיה מראפשיץ [חתן ר' נפתלי צבי מראפשיץ])
נפטר י' מרחשון תרפ"ד.

188-ו. מרת ברכה פערל⁹

189-ו. ישראל רבינוביץ

נפטר בצעירותו.

אוצר החכמה

190-ו. ר' שמואל אברהם רבינוביץ ממעזיבז

נולד תרמ"ג. נדפס ממנו קונטרס אמרי אש.
זוגתו¹⁰ מרת ראדל (ב"ר נפתלי צבי הורוביץ מקראקא - טורונטו)
נפטר ה' מרחשון תשי"ט.
מזווג שני.

אוצר החכמה

191-ו. מרת בינה ליבא¹¹

נפטרה בלונדון בשנות התש"ל.

גליציה' ח"ב טור 54 כותב שהיא נישאה לר' יוסף דוד מגזע אליק ובתו היא שנישאה לר' שלום הנ"ל, וצ"ב, וכן אין
הוא מביא כלל שהיה זה זור"ש) ומשער שם כמעט בוודאות שהיא היתה מזווגו הראשון מ' שבע בת ר' ישראל
מליטשניץ חתן הרה"ק מאפטא, ואמנם שם בניה יוכיח שהבכור בהם נקרא אברהם יהושע העשיל, וצ"ב. וברשימות
ר' י. מ. ט. אינו מביא את שם הבת אבל כותב שהיא מזווג זה.

6. 'החסידות' (אלפסי מהדו' תשנ"ה) ח"א, עמ' 113, 'שם ושארית', קונטרס 'שארית לשארית', עמ' ה.

7. ב'החסידות' החדש כותב: אדר. וכן ב'מאורי גליציה' ח"ד, טור 655.

8. בסוף הקדמת ס' 'צמח דוד', וב'מאורי גליציה' ח"ד, טור 686. ושם טור 653, כותב ששמה חיה אדל ברכה.

9. ב'מאורי גליציה' ח"ד טור 651, קורא לה פערל לבד.

10. 'מאורי גליציה', ח"ד, טור 663.

11. 'מאורי גליציה' ח"ד, 651.

בני ר' צבי הירש רבינוביץ (ה-103)

- ו-192¹². ר' שלום רבינוביץ מיאסי - קאלאמייא
נולד תרי"א, נפטר ז' סיון תרע"א. ומנו"כ בקאלאמייא. מחבר: 'דברי שלום'.
זוגתו מרת רבקה (ב"ר אברהם משפיטובקא)
נפטרה בציריך תר"פ. ^{אוצר החכמה}

בני ר' יוסף אינגרלייב מראדוויל וזו' מ' חנה (ה-104)

- ו-193¹³. ר' אליעזר אינגרלייב מראדוויל אוסטילה
רב בראדוויל, ומתל"ט באוסטילא. נפ' כ"ה מנחם אב תרנ"ז/ח, ומנו"כ בהורבישב.
זוגתו מרת הינדא מאטיל (ב"ר חיים מרדכי מרגליות מדוביסאר [חתן ר' מנחם נחום
ממאקארוב]) ^{אוצר החכמה}
נפטרה כ"ה סיון. ^{אוצר החכמה}

- ו-194. ר' אלכסנדר סנדר שמואל מווישנוביץ
נפטר תרמ"ח.

- ו-195¹⁴. מרת רייזל
נפטרה ו' סיון תרס"ז. ^{אוצר החכמה}
בעלה ר' מרדכי לרנר משומסק (ב"ר מיכל'ה לרנר¹⁵)
נפטר בנוסעו לברית של נכדו בהיותו בקיניוב, י"ד טבת תרס"ד.

^{אוצר החכמה}

- ו-196¹⁶. מרת שרה טראנא
בעלה ר' יצחק ווערטהיים מבענדר (ב"ר שמעון שלמה מבענדר [חתן ר' חיים משה
מסטעפין] ב"ר אריה לייב ווערטהיים מבענדר אחיו של ר' משה צבי מסאווראן)
נפטר ו' סיון תרע"א. מחבר: 'באר המים'.

בני ר' ברוך יונגרלייב (ה-105)

- ו-197¹⁷. מ'

12. כל הגזע הזה מרשימותיו של הר"א שפירא, וצ"ע בזה כי ב'מאורי גליציה' ח"ד, טור 663, מביא את כל הפרטים
הנזכרים פה על ר' שלום ב"ר נפתלי מקולומיאה. מלבד שאינו מזכיר את הספר דברי שלום, אלא שחיבר ספר כוכב
השחר, סעאיני תר"צ.
13. 'החסידות' (אלפסי מהדו' תשנ"ה) ח"א, עמ' 111-113, שם ושארית, עמ' לב.
14. 'מאורי גליציה', ח"ג, טור 249.
15. י"א שהיה בנו של ר' מרדכי מלעכאוויטש.
16. 'החסידות' (אלפסי מהדו' תשנ"ה) ח"א, עמ' 155, ערך ד-4.
17. א. שפירא.